

Král Lávra

Karel Havlíček Borovský

I. část

Děj díla V Irsku vládl král Lávra, který měl oslí uši. Byl sice hodný a oblíbený, nicméně, vždy jednou do roka se nechával holiť, a aby holič nevyzradil jeho tajemství o oslích uších, nechal jej pokaždé popravit. Každý rok si všichni holiči tahali los, kdo ho půjde ostříhat. Jednoho roku si vytáhl los Kukulín. Král ho však ušetřil smrti, neboť se mu zželelo jeho chudé matky. Kukulín ale musel slíbit, že tajemství o oslích uších nikomu neřekne. Kukulína trápilo, že to nikomu nemůže říci. Od poustevníka dostal radu, aby vše řekl vrbě, že se mu pak uleví. Kukulín tak učinil. Král jednou pozval muzikanty z Čech. Cestou však basista pan Červíček ztratil kolíček od basy. Spatřil vrbu, do které Kukulín vyzradil ono tajemství a udělal si z jejího vrbového proutku kolíček nový. Ale když začal poté hrát, basa začala najednou bručet: „Král Lávra má dlouhé oslí uši, král je ušatec!“ V té chvíli všichni na plese znali odpověď proč král Lávra stínal hlavy holičům. Lid si ale na královy oslí uši zvykl a Kukulín se stal královým stálým holičem.

Téma a motiv Kritika dokonalosti panovníků, monarchie, pohádkové motivy, král, upřímnost, laskavost, tajemství

Časoprostor rok, místo

Kompoziční výstavba chronologický děj, 3 hlavní části, retrospektivní části

Literární druh a žánr epiky, poezie, satirická báseň s prvky pohádky

II. část

Vypravěč er forma, neosobní vypravěč

Postavy

Král Lávra hlavní postava, panovník s oslíma ušima, tajemný, hodný

Kukulín kadeřník, vybrán k ostříhání, dostal milost

Stará vdova Kukulínova matka, milující

Červíček basista, narážka na Čechy (šikovní muzikanti), jeho basa vyzrazuje královo tajemství

Vyprávěcí způsob přímá a nepřímá řeč

Typy promluv pásmo vypravěče (lyrického subjektu), dialogy

Veršová výstavba volný rým

III. část

Jazykové prostředky a jejich funkce spisovný jazyk, jednoduchý jazyk, lidová mluva

Tropy a figury a jejich funkce metonymie, personifikace, ironie, alegorie, přirovnání

Kontext autorovy tvorby Národní obrození (19. století), vzpoura proti německosti, revoluce 1848 (zrušení roboty), 1. průmyslová revoluce; romantismus (18.–19. století), individualita a cit

Karel Havlíček Borovský

- 1821 – 1856
- český básník, publicista, kritik, novinář (zakladatel Národních novin, redaktor Pražských novin)
- politik – kritika absolutismus, církve, Rakouska-Uherska
- národní obrozenec – proti vládě, zastánce Slovanů, rusofil
- vyhnán do Brixenu (jižní Tyrolsko) – Tyrolské elegie
- národní obrození, realismus (obyčejný život – Neruda, Erben), romantismus (Mácha, Němcová), májovci
- Epigramy, Tyrolské elegie, Obrazy z Rus

Literární/obecně kulturní zasazení

Karel Jaromír Erben Kytice

Jan Neruda Povídky malostranské

Božena Němcová Babička